

Докази, отримані за допомогою OSINT-інструментів, у розслідуванні злочинів проти основ національної безпеки

Марієтта Капустіна

кандидат юридичних наук, доцент, старший науковий співробітник, Науково-дослідний інститут вивчення проблем злочинності імені академіка В. В. Сташиса Національної академії правових наук України, м. Харків, Україна, ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-1990-5259>, e-mail: marietta-k@ukr.net

Одним з основних джерел отримання відомостей про злочини проти основ національної безпеки є інформація, отримана з відкритих джерел з використанням OSINT-інструментів.

Ключові слова: розслідування злочинів проти основ національної безпеки; OSINT-інструменти; доказова інформація.

Evidence Obtained Using Osint Tools in the Investigation of Crimes Against the Foundations of National Security

Marietta Kapustina

One of the main sources of obtaining information about crimes against the foundations of national security is data collected from open sources using OSINT tools.

Keywords: investigation of crimes against the foundations of national security; OSINT tools; evidentiary information.

Водночас із такими традиційними джерелами отримання відомостей про кримінальне правопорушення, як заяви та повідомлення громадян, на сьогодні поширення набирають так звані відкриті джерела інформації. Злочини проти основ національної безпеки не є виключенням. Аналіз судової та слідчої практики дає підстави стверджувати, що одним з основних джерел отримання відомостей про злочини проти основ національної безпеки є інформація, отримана з відкритих джерел: телеграм-каналів, вебсайтів, «офіційних» інтернет-сторінок окупаційних органів влади тощо.

Вивчення та аналіз судових рішень щодо злочинів проти основ національної безпеки демонструють, що під час досудового розслідування за допомогою OSINT-інструментів були отримані такі докази:

- протокол огляду, відповідно до якого в пошуковій системі Google в полі пошуку було введено ключові пошукові слова «Накази голови ДНР» [1];
- протокол огляду відеозапису, відповідно до якого в пошуковому рядку системи Google зазначено ключові пошукові слова «...». Після збільшення зображення, наявного у зазначеній публікації, встановлено відображення двох чоловіків, які

перебувають у невизначених приміщеннях, на задньому фоні особи, зображеної праворуч, розташований прапор так званої ДНР [1];

- протокол огляду сайту Міністерства з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій України, на якому розміщено інформацію, що с. Підгорівка Старобільського р-ну Луганської обл. є захопленою агресором, державні органи влади не виконують там свої повноваження [2];
- протокол огляду сторінок соціальних мереж, які містять публікацію про те, що громадянка України (ПІБ), будучи працівником поліції Луганщини, перейшла на бік ворога в умовах воєнного стану та активно підтримує рішення і дії РФ, а також надала ворогу вичерну інформацію про своїх колишніх колег поліцейських і знайомих з-поміж військовослужбовців Збройних Сил України та прикордонників [2];
- протокол огляду відеофайлу зі сторінки з соціальної мережі, на якому зафіксовано складання присяги «Біловодським районним відділом внутрішніх справ МВВ ЛНР» на вірність ЛНР, зокрема особою, схожою на (ПІБ) [3];

- протокол огляду сайту незаконно створеного органу влади окупаційної адміністрації держави-агресорки на окупованій території м. Маріуполя Донецької обл. [3];
- протокол огляду публікації в інтернеті, яка містить відеорепортаж про те, як (ПІБ) був на форумі студентів [4];
- протокол огляду вебсайту так званого псевдоміністерства самопроголошеної ДНР [4];
- протокол огляду публікації телеграм-каналу «Маріуполь.Спротив» [5];
- протокол огляду відеохостінгу YouTube, на якому виявлено відеозапис [5];
- протокол огляду відеозапису, розміщеного на платформі Telegram [6];
- протокол огляду відеозапису, за яким оглянуто відеоролик, розміщений на платформі YouTube каналу так званої МВД ДНР [6].

Дослідивши ці докази під час судового розгляду, суди дійшли висновку, що зазначені докази є належними, оскільки вони підтверджують існування обставин, що підлягають доказуванню, і допустимими, оскільки вони отримані в порядку, визначеному Кримінальним процесуальним кодексом України, а також достовірними, оскільки фактичні дані, отримані з цих доказів, не спростовані жодним іншим доказом, наданим сторонами кримінального провадження.

Ба більше, майже в кожному з проаналізованих нами судових рішень зазначено: «Судом прийняті до уваги і використані як докази у кримінальному провадженні дані, які надані органом досудового розслідування із відкритих джерел, зібрані за допомогою розвідки з відкритих джерел (OSINT) відповідно до «Протоколу Берклі», який окреслює мінімальні стандарти для пошуку, збирання, зберігання, перевірки та аналізу відкритих джерел. Відповідно до вказаного протоколу, серед іншого, не потребує дозволу слідчого судді здобуття відомостей з електронних інформаційних систем або її частини, доступ до яких не обмежується її власником, володільцем або утримувачем або не пов'язаний з подоланням системи логічного захисту.

Проведення огляду інформації, яка міститься у відкритому доступі, її хід і результати фіксуються у відповідному протоколі огляду. До проведення слідчої (розшукової) дії залучається спеціаліст у галузі інформаційних технологій. Під час її проведення відображається хронологічна послідовність зберігання інформації чи доказів, а також з метою встановлення належної системи цифрового збереження, виготовляється доказова копія електронного документа, яка зберігається на окремому носії інформації» [1–6].

Отже, суд визнає допустимими, належними і достовірними доказами зазначені вище протоколи оглядів інтернет-сторінок, вебсайтів, телеграм-каналів, відеохостінгів та додатки до них, що були зібрані з відкритих джерел інформації з використанням OSINT-інструментів.

Перелік джерел посилання

1. Вирок Івано-Франківського міського суду Івано-Франківської обл. від 12.11.2025. Справа № 344/17628/25. Провадження № 1-кп/344/1405/25. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/131728959> (дата звернення: 20.04.2026).
2. Вирок Івано-Франківського міського суду Івано-Франківської обл. від 05.12.2024. Справа № 344/19008/24. Провадження № 1-кп/344/1360/24. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/123535737> (дата звернення: 20.04.2026).
3. Вирок Жовтневого районного суду м. Дніпра від 01.04.2025. Справа № 201/15255/23. Провадження № 1-кп/201/337/2025. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/126243558> (дата звернення: 20.04.2026).
4. Вирок Соборного районного суду м. Дніпра від 23.07.2025. Справа № 201/2452/24. Провадження № 1-кп/201/386/2025. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/129043850> (дата звернення: 20.04.2026).
5. Вирок Жовтневого районного суду м. Дніпра від 21.05.2024. Справа № 201/7700/23. Провадження № 1-кп/201/363/2024. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/119249750> (дата звернення: 20.04.2026).
6. Вирок Соборного районного суду м. Дніпра від 06.11.2025. Справа № 201/7353/23. Провадження № 1-кп/201/248/2025. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/131649971> (дата звернення: 20.04.2026).